

fine, fastslår, at »menneskeligt liv tager sin begyndelse på befrugtningstidspunktet«. Hermed er som udgangspunkt angivet, at de regler, som gælder for så vidt angår indgreb (af terapeutisk eller anden karakter) i fødte (typisk voksne) individer også skal finde anvendelse i relation til fostre.

3. Forslagets § 3, stk. 1, muliggør imidlertid, at dette udgangspunkt kan udhules gennem vedtagelse af nye bestemmelser. Disse bestemmelser forudsættes dog at have lovkraft, hvorfor Folketinget i givet fald vil blive inddraget. § 3, stk. 2, angiver (til dels), hvilke typer *forsøg* der søges legaliseret i første omgang. Det drejer sig om forsøg, »som har til formål at forbedre befrugtningsteknikken (in vitro) med henblik på fremkaldelse af en graviditet hos den kvinde, der giver ægget«.

Der skal ikke her tages stilling til den samfundsmæssige hensigtsmæssighed af de forskellige typer forsøg – derimod vil der blive peget på nogle problemer af overvejende retsteknisk karakter.

Afgrænsningen af de i § 3, stk. 2, legaliserede forsøg er uklar og åben for alvorlig fortolknings tvivl. Adskillige typer forsøg, som ikke er omfattet af forslaget § 5 (den absolute forbudsbestemmelse), og som på trods heraf alligevel kan tænkes at skabe betænkeligheder, vil således kunne tænkes at være tilladte. Selv forsøg, som vil være forbudte efter § 5, kan alt efter den sammenhæng, de indgår i, vise sig at være legale. Årsagen her til skal søges i flere forhold:

- A. Forsøgenes legalitet afgrænses efter deres *formål* (en teleologisk afgrænsning), hvorfor spørgsmålet om midlernes selvstændige legalitet ikke eksplicit er omfattet af ordlyden. Der består således en risiko for, at betænkelige forsøgsprocedurer (legalt) kan bringes i anvendelse, så længe de indgår i et samlet forsøg, hvis formål er tilladt. Det kan efter omstændighederne gøre den foreslåede regulering – både i § 3 og i § 5 – illusorisk. Denne udformning af bestemmelserne kan derfor ikke anbefales.
- B. Ifølge bemærkningerne til lovforslaget (s. 5) tages der udgangspunkt i en *definition af forsøg*, som er anført i den såkaldte »Helsinki-deklaration II«, hvis tvivlsomme retlige status omtales nedenfor under

pkt. 4. Definitionen af forsøg i det lægekollegiale regelsæt (deklarationen) omfatter således – efter bemærkningerne til L 91 – begrebsmæssigt ikke den situation, hvor der i *enkeltstående* tilfælde anvendes ikke-sædvanlige procedurer. Der er med andre ord ikke tale om en holdbar definition, idet dette typisk vil være misbrugssituationen.

Til dette skal føjes, at L 91 for så vidt angår de efter forslaget legale forsøg anser det for tilstrækkeligt at forlade sig på en *registreringsordning*, som – i modsætning til en *tilladelsesordning* – indebærer, at forsøgene kan iværksættes blot ved indgivelsen af anmeldelsen, jf. L 91, § 7. Den foreslåede registrering (i form af anmeldelsen) forudsættes at ske til en regional videnskabetisk komité, jf. nedenfor, under pkt. 4, om det betænkelige heri.

Forslagets § 6 knytter sig tæt til § 3, stk. 2, og betegner muligvis en *udvidelse* af området for de efter forslaget legale forsøg. *Nedfrysning af befrugtede æg* er i sig selv en teknik, som i sine konsekvenser i høj grad er at sidestille med forsøg. Hertil kommer – og det er langt det væsentligste i denne forbindelse – at de *familieretlige* konsekvenser og spørgsmålet om *ejendomsretten* til disse befrugtede æg fortsat er uafklarede. Det forekommer ikke hensigtsmæssigt at tillade oplagring af befrugtede æg, før disse væsentlige retlige spørgsmål har fundet en politisk afgørelse og er blevet udmøntet i klare regler.

4. To andre momenter i L 91 skal kort omtales. Dels den såkaldte »Helsinki-deklaration II« og de såkaldte »videnskabetiske komiteer«, jf. i øvrigt bilag 9. Dels foreslaget om et etisk råd.

4.1. De »efter« Helsinki-deklaration II oprettede videnskabetiske komiteers retlige status er fortsat – også efter fremsættelsen af L 91 – uafklaret i dansk ret. Helsinki-deklaration II er et på privat lægeligt initiativ udarbejdet kollegialt regelsæt uden nogen form for officiel, endsiges retligt forpligtende, status. Der er med andre ord tale om en *lægelig selvregulering* affattet i ganske generelle vendinger.

Ud over at opbygning og terminologi ikke er tilpasset dansk ret, forekommer det ganske betænkeligt så at sige at adoptere en faglig